

що вона повністю відволікається від змісту пізнавального процесу.. Постала потреба у вироблені логіки, яка б теж вивчала форми мислення, але не відволікалася б цілком від їх змісту. Таку логіку І. Кант називає трансцендентальною. Послідовником І. Канта у побудові такої логіки став Г. Гегель. Філософ запропонував новий варіант логіки. Гегелівський підхід полягав у критичному переосмисленні формальної логіки, який полягав на думку мислителя в тому, що формальна логіка охоплює не всі форми мислення. Своїми засобами, пристосованими до аналізу формальної сторони міркування, вона виявляє і описує тільки структурні елементи міркування – різні види понять, суджень та умовиводів. У процесі міркування поза сферою вивчення цієї логіки залишається найбільш сутнісні формоутворюючі начала – те, що формує процес міркування, мислення по змісту, – категорії. Його концепція каже нам, що для мислення, думка про предмет та сам предмет – є одним і тим же. А якщо це так, логіка, як наука про форми мислення, також має бути наукою про зміст думки. Гегель створює нову діалектичну логіку. Діалектична логіка враховує не тільки категоріальну структуру буття, але й ті форми мислення які вивчає формальна логіка. Вона являється вченням про категорії, так як саме категорії і є універсальними формами і мислення, і буття. Мислитель зазначав, що у людському мисленні не існує якась інша форма всезагальності, окрім категорій, яка б була здатна відобразити всезагальні закономірності буття. Саме таку логіку мислитель ототожнював з наукою про закони розвитку всіх матеріальних, природних і духовних речей.

В системі марксистської філософії вчення про категорії розглядається з позиції матеріалістичної діалектики як теорії розвитку, логіки і пізнання. Де категорії мислення розкриваються як 1) відображення необхідних і всезагальних зв'язків і форм буття; 2) як відображення опосередковане формами діяльності, суспільно-історичною практикою; 3) як ступені пізнання істини; 4) як форми мислення.

*Науковий керівник: Мокляк Л.І.,
доцент НАУ*

УДК 316.28 (043.2)

Талавера М.М.

Національний авіаційний університет, Київ

ПОДОРОЖ ЯК ПРЕДМЕТ ФІЛОСОФСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Визначальною ознакою сучасних світових суспільних відносин є процес глобалізації. Глобалізація охоплює і пронизує всі сторони суспільного життя, як його матеріально-виробничої сфери, так і духовної. Цей процес супроводжується активною, суперечливою за своїм характером, взаємодією

різних національних культур, формуванням нової крос культурної свідомості людей, висуванням нових чинників сучасного суспільного поступу. Одним з найпродуктивніших чинників формування культури сучасного глобалізованого світу є туризм. Сучасний туризм – це сфера бізнесу, раціонально побудована індустріальна система, призначенням якої є збільшення матеріального прибутку країни, а з іншої сторони – можливість окремої людини, скориставшись здобутками науково-технічного прогресу, особисто долучитися, пережити, осягнути культурні здобутки людства, формувати себе, свій духовний світ як представника людини планетарного масштабу, представника полікультурного світу. Осмислення соціально-культурної складової туризму, його світоглядної, аксіологічної, етико-естетичної, гуманістичної складової, на нашу думку, має стати предметом дослідження сучасної філософської думки. Серед низки категорій, які надають можливість проаналізувати світоглядну природу, сенс туризму особливе місце належить категорії «подорож».

Потреба у подорожах – в ряду базових потреб людини, одна із визначальних рис ментальності людської особистості. Історія людства – це книга прокладання та освоєння торгівельних шляхів, паломництва до святих місць, відкриття нових земель. Особлива сторінка в цьому літопису належить філософам, які здійснювали тривалі подорожі заради пізнання світу, пошуку істини. Філософи античного світу Піфагор, Сократ, Платон, Аристотель подорожуючи світом, насичувалися враженнями, спілкуванням з мудрістю інших культур і народів, формували своє оригінальне раціональне бачення світу як ціннісно-сислового Універсуму. Життєвим кредо українського філософа-мандрівника Г.Сковороди стає принцип «жити – значить мандрувати». Подорож – це завжди очікування, передчуття зустрічі з незвіданим, але бажаним. Саме в подорожі людина має можливість відчути й пережити духовне задоволення, повноту свого буття, гармонічний зв'язок зі світом. Сучасна індустрія туризму пропонує різноманітні види подорожей, які склалися за багатовікову історію людства: пригодницький, екстремальний, карнавальний, фестивальний, зелений, гастрономічний, спортивний туризм і т.п.

Подорожі – це школа, яка надає можливість не тільки чуттєво сприймати, бачити, чути, але й зрозуміти, багато чому навчитися, переосмислити, переоцінити, змінитися своє відношення до світу. Під час мандрівки людина, можливо навіть сама того не помічаючи, проходить безліч уроків – ознайомлення з пам'ятками культури, мовою, природним ландшафтом, побутом, стилем життя. Умови подорожі вимагають від людини так чи інакше корегувати свою психокультуру – долати свої страхи, вчитись швидко приймати рішення, орієнтуватися на місці, розвивати спритність і в деяких випадках завзятість, відповідальність за свою поведінку, особисто представляти культуру своєї країни.

Мандрівники – послы миру, толерантності, поваги до світу інших. Вони не воюють та не розбивають наметових містечок протесту. Мандруючи, спілкуючись з різноманітним світом людей різних континентів і країн, мандрівник відтворює себе, перш за все, як людину-особистість, духовну, моральну істоту. У цьому – життєва філософська істина подорожі: сприяти здійсненню цих бажань, реалізувати можливість особисто відкривати для себе визначні місця України, Європи, нашої планети загалом. Слушно підкреслює світоглядну природу подорожі М. Єрмоленко: «Туризм має будуватися не тільки на основі цілераціональної, або стратегічної дій, коли інші люди сприймають інших людей тільки засобами для мети, – це спілкування між людьми й культурами, коли ті постають як рівноправні суб'єкти, які потребують розуміння й порозуміння, отже уважного й поважного до них ставлення, інакше не має сенсу до них їхати... Завдяки туризму етика долає етику ближнього, її відповідальність сягає наступного кола – відповідальності за дальнього» [1].

Список літератури

1. Єрмоленко А.М. Феномен туризму у світлі взаємодії стратегічної та комунікативної дії/ А.М. Єрмоленко // Наукові записки КУТЕП: Збірник наукових праць. Серія: філософські науки. Вип.6 – К.: КУТЕП, 2009. – С.18-33.

Науковий керівник: Мокляк Л.І., доцент НАУ

УДК 141.2 (043.2)

Шапоренко В.Г.

*Національний педагогічний університет
ім. М.П. Драгоманова, Київ*

ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ ПРЕДСТАВНИКІВ КИЇВСЬКОЇ ДУХОВНО-АКАДЕМІЧНОЇ ФІЛОСОФІЇ

Філософія намагається пояснити явища навколишнього світу з ідеї та за допомогою ідеї (а це під силу лише філософії). У випадку, коли філософія досліджує явища дійсності як одкровення чи втілення думки, коли для неї ідея виступає як джерело, основа, закон і тип явищ дійсності – у цьому випадку з'ясовується й обґрунтовується те світоспоглядання, витоки та початки якого містяться в будь-якій людській душі і яке з необхідністю допускається моральним і релігійним життям людства. Без допущення ідеї є неможливим розкриття сутності самої людини, осягнення сенсу її буття. Виникнення філософії зв'язували з активністю свідомості. Вона, перебуває в стані розвитку, якому притаманні поступовість змін, спрямованість і здійснення певного родового життя, відображує і дає значно більше, ніж історія людського життя, а саме – розуміння суттєвих особливостей внутрішнього життя свідомої істоти, керуючись при цьому ідеєю розвитку, властивою духові [1, 192].